

Miljö- och energidepartementet
Annika Löfgren
e-post: annika.lofgren@regeringskansliet.se

Stockholm 2017-06-27

Från värdekedja till värdecykel – Så får Sverige en mer cirkulär ekonomi (SOU 2017:22)

Visita - Svensk besöksnäring är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar mer än 4 850 medlemsföretag med över 6 900 verksamheter, främst hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, turist- och eventföretag. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor. Som arbetsgivarorganisation ger Visita företagen råd och stöd i arbetsgivarfrågor och i förhandlingar med våra fackliga motparter. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv.

Generellt

Visita uppskattar och delar utredningens breda anslag och gedigna beskrivning av olika aspekter av begreppet cirkulär ekonomi. Utredningen gör en bra sammanfattning av begreppet och dess utvecklingsmöjligheter. Visita uppskattar att utredningen så tydligt ser kopplingen mellan hållbarhet och ekonomi, och att det behövs ett systemperspektiv när cirkulära ekonomiska modeller utvecklas.

Visita väljer i det här svaret att generellt kommentera utredningens förslag om skatteväxling och avfall.

Skatteväxling

Skatter är ett viktigt instrument för riksdag och regering att stimulera det man vill ha mer av och minska det som man vill dra ner på. Utifrån detta är det många som ser det som lämpligt att minska skatterna på arbete och öka dem på miljöförstöring och klimatpåverkan med en grön skatteväxling. Rätt utformad kan det understödja både målet om Europas lägsta arbetslöshet och Sveriges klimatmål.

Ökad effektivitet och minskad välfärdsförlust uppnås dels genom att de externa kostnaderna – miljöbelastningen – internaliseras vilket i sig ökar effektiviteten; dels innebär en lägre skatt på verksamhet utan externa kostnader en lägre effektivitetsförlust för ekonomin. Skatteväxlingen

kan utformas så att det totala skattetrycket hålls intakt, till exempel genom att successivt höja eller vidga miljöskatterna i takt med att miljöförstörelsen och de klimatpåverkande utsläppen minskar. Den kan också utformas så att det totala skattetrycket minskar i takt med att miljöförstörelsen minskar.

År 2015 stod de statliga miljöskatterna för knappt 93 miljarder kronor vilket är den högsta nivån någonsin. Men eftersom andra skatter också ökade var andelen av de totala skatteintäkterna oförändrad. Miljösubventionerna var samma år knappt 7,4 miljarder kronor, en minskning med sex procent jämfört med året innan. Miljöskatter och -stimulans är sammantaget rätt små jämfört med skatterna på arbete, som år 2016 förväntas vara 1 130 miljarder kronor.

Besöksnäringen har hög personaltäthet och därmed höga kostnader för personal, men ingen större egen miljöbelastning eller klimatpåverkan. Däremot är storslagen natur och en attraktiv miljö en del av själva affärsidén. Det betyder sammantaget att besöksnäringen, och faktiskt besökaren i sig, blir en vinnare med en grön skatteväxling där kostnaderna för att anställa sänks, finansierat av en höjning av avgifterna på utsläpp och konsumtion.

Visita ser konkret en grön skatteväxling som en central del i att kunna ta ett större åtagande på arbetsmarknaden. När arbetsgivaravgifterna för unga höjdes, såg vi snabbt hur besöksnäringen inte hade råd att ha lika många anställda och på samma sätt kommer lägre arbetsgivaravgifter inom ramen för en grön skatteväxling att leda till anställningar.

Förebygga Avfall

I dagsläget räknas i allmänhet det avfall som uppkommer i våra medlemmars verksamheter enligt nu gällande bestämmelse i miljöbalken (15 kap. 2 §) som "hushållsavfall samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet". Avfallet lyder därför under kommunens monopol, undantaget är det avfall för vilket det råder producentansvar. Bakgrunden till definitionen är miljöbalkens förarbeten där det står att jämförligt avfall som ur ett renhållningssammanhang är jämförligt med det avfall som kommer från hushåll. I exempel i propositionen nämner personalmatsalar, restaurangavfall och toalettavfall. (prop. 1997/98:45 del 2 s. 185). Diskussionerna om huruvida exempelvis avfall från restauranger verkligen ska anses utgöra "därmed jämförligt avfall från annan verksamhet" – och alltså betraktas som hushållsavfall – har pågått under många år och rättsläget är inte riktigt tydligt.

Problemet med definitionen är att tiden har sprungit ifrån den. Det är svårt att idag göra gällande att avfallet från hotell- och restaurangverksamhet i sitt sammanhang är att likställa med hushållsavfall. När definitionen gjordes anlades ett renhållningsperspektiv och man tar sikte på avfallets potential att skräpa ned. Idag vill företag bidra till att de resurser som uppstår i deras verksamheter hamnar där de gör mest nytta och vi är övertygade om att för att de ska lyckas med det så behöver de få möjlighet att arbeta med dessa resurser på det sätt som bäst uppnår dessa mål. De flesta företag arbetar för att hela tiden öka den andel av avfallet som kan materialåtervinnas. Det går i linje med avfallshierarkins intentioner och utredningens mål, men stöds inte av den nuvarande modellen för avfallshantering.

En juridisk problematik på grund av otydliga definitioner och det oklara rättsläget som har uppstått, och det faktum att de kommunala bolagen med rätta är inriktade mest på egentliga hushåll skapar problem. Rutter, hämtning, sortering och mätning är inte anpassade för företag

utan för hushåll, och det är ofta svårt för en kommun att erbjuda verksamheterna den service som de behöver i form av mätvärden, feedback och hanteringskrav. Möjligheten för ett företag att påverka detta, för att själva kunna få enhetlig och/eller jämförande statistik och uppföljning när det gäller avfallshanteringen är mycket svår då många kommuner har sina egna system. Detta är problematiskt då det är en förutsättning för att få en kostnadseffektiv hantering och för att kunna sätta och följa upp mål vilket utgör en grogrund till missnöje hos företagen och administrativa besvär inom kommunen i form av dispensansökningar och speciallösningar.

Vår näring vill bidra till cirkulära system på riktigt och då måste göras möjligt för företagen att själva bestämma avsättningen för sitt avfall. När våra medlemsföretags avfall blir jämförligt med hushållsavfall uppfylls inte alltid målen i avfallshierarkin, och incitamenten att arbeta avfallsförebyggande är små.

Med vänlig hälsning

Eva Östling
Vd Visita